

"א גליציאנער שטיקל תורה"

בו יבואו עניינים שונים על סדר פרשיות התורה

בהנחיית גדולי הדורות מאורי נאליציה

כולם אהובים כולם ברורים

להדגיש ולהעמיק בדת נפש משיבת מתן נחליאל

שמות || גיליון עב"ר

למה הרעותה לעם הזה למה זה שלחתיני.

פירש הגאון הצדיק הרב אברהם חיים מפלאנטש אשר היום הוא חונה בעיר ריישא [בגליציא] שליט"א, על פי מה דאיתא חד דעה שקישוי השיעבוד השלימו הארבע מאות שנה שנגזר עליהם, ועל כן שאל משה למה הרעות לעם הזה, פירוש הרי היה להם קישוי השעבוד וצריך להיות הסוף והקץ מגזירת של ארבע מאות שנה שנגזר עליהם להיות בגלות, ואם כן הוא למה זה שלחתיני ולא גאלת אתה בעצמך אותם מהגלות ולמה לי לילך בשליחות ודברי פי חכם חן. ספר רמיזי תורה ותלמודת הזאב לגאה"ג רבי זאב וואלף שערליפף מראזוואדוב

למען ענותו בסבלותם.

היינו בשעה ששמו את שרי המיסים על עם ישראל, אמרו להם אשר עיקר התכלית אינו לקבל מעם ישראל את המס, רק התכלית היא למען ענותו, למען יענו אותם, ובאם שעיקר התכלית אינו המס רק העינוי, אז אי אפשר [לאשום אדם] להציל את עצמו, לא כן אם התכלית הוא המס, אז באם שמשלם האדם מה שקצבו עליו, יש לו מנוחה. וכן עשה כפי ששמעתי הרשע הארור של זמננו, העמיד מוסדות מיוחדות, במ נתחנכו שרי מיסים מיוחדים, אשר כל מגמתם וחפצם יהיה לענות את ישראל, עם המס אשר יקבלו מהם, אבל המס לא היה התכלית. ספר לקוטי בתר לקוט יעה"ת לגאה"ג רבי שמואל אלטער מלבוש ואח"כ בארה"ב

ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמנהו בחול.

מדרש פליאה: בשעה שביקש משה רבינו עליו השלום ליכנס לארץ ישראל, אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, אתמול הרגת את המצרי ועכשיו אתה רוצה ליכנס לארץ ישראל? - כבר נאמרו בזה פירושים הרבה, אך להנזכר לעיל אתי שפיר, דהנה ידוע מה שנאמר במדרשים, דמשה לא זכה לבוא לארץ ישראל משום שבא מביאה פסולה, שלקח עמרם את יוכבד דודתו, ולפיכך אינו ראוי להיות מלך בישראל, כמבואר ברמב"ם ז"ל, ובתור איש פרטי כבר אמר הוא בעצמו 'מאה מיתות ולא קנאה אחת', אך כל זה ניחא אם נאמר דכבר יצאו מכלל בני נח, ודינם כישראל גמור, אבל אם נאמר דלא יצאו מכלל בני נח, וידוע דבן נח אין לו קרבה מצד האב, ואם כן לא עשה עמרם שום איסור, ומשה היה ראוי להיות מלך בישראל. ואפשר שמשא אחז עתה בשיטה זו, שלא יצאו האבות ובניהם מכלל בני נח, ומותר היה לעמרם ליקח דודתו, והוא ראוי להיות בישורון מלך, ולכן אמר לו הקדוש ברוך הוא - אתמול הרגת את המצרי, משום דדינא הכי, דנכרי שהכה את ישראל חייב מיתה, ועל כרחך דדעתך דעת תורה - שכבר יצאו מכלל בני נח לגמרי, [דאם לא כן איך הרגת את המצרי כנ"ל], ואם כן איך אתה רוצה ליכנס עכשיו לארץ ישראל, הרי לפי שיטתך מאז הנך בא מביאה פסול ואיך ראוי להיות מלך בישראל ודו"ק.

גאה"ג רבי אליעזר ליפא וויסבלום אב"ד ליזענסק ואח"כ בארה"ב בליקוטו 'מדרש פליאה - דמשק אליעזר' [אות ס"ה]

וירא אלקים את בני ישראל וידע אלקים.

וראיתי לאבי זקני הגאון המפורסם רבן של ישראל האבד"ק סטאניסלאב זצ"ל שאמר בזה מרגניתא טבא, (עיין כלי חמדה [לגאה"ג רבי משולם ישכר הלוי הורוויץ בעל 'בר ליוואי' אב"ד סטאניסלאב] פרשת שמות) להבין מאי שדרשו רבותינו

¹ ולעולם המעיין בתרגום אונקלוס וברש"י יראה שלכאורה ישנה מחלוקת ביניהם, וברש"י באמת משמע שהעיקר היה המס של בניית ערי האוצרות 'פיתום ורעמסס', אבל התרגום אונקלוס שתרגם על שרי מיסים - שלטון מבאשין, שהוא לכאורה אינו כפשט הכתוב, משמע לכאורה שזה כוונתו, ששמו על עם ישראל שלטון רע שכוונתו להרע למען ענותו בסבלותם, ואחד מן אלו היה בניית ערי מסכנות, וכן יוכיח גם כן מה שכתבו שאין עוד תיבת מיסים בתורה בלשון רבים כי אם מס, ולהכי משמע גם כן שכל היום מחשבותם לרע היו כיצד להצר רגלי בני ישראל, ולעולם יידחה בזה לכאורה מה שיש מפרשים על דברי התרגום אונקלוס עמש"כ אשר לא ידע את יוסף, ותרגם - דלא מקיים גזירת יוסף - ולכאורה באיזו גזירה מדובר, ופירשו שהוסיף מיסים על בני ישראל, והיינו שביטל את הגזירה של יוסף שרק אדמת הכהנים היתה להם, והוסיף מיסים וארנוניות, - כמשמעות המשך הכתוב וישימו עליו שרי מיסים, ולכאורה אין זה המדובר, אלא כמו שפירשנו, דאי לאו הכי, למה תרגם אונקלוס שלטון מבאשין והוציא הפירוש מפשט הכתוב לכאורה, אלא מחוורתא כדשנינן, ודו"ק.

זכרונם לברכה (במדרש רבה פרשת שמות) על קרא וירא אלקים את בני ישראל וידע אלקים, - וירא אלקים - ראה שעשו תשובה, וידע אלקים [שמות ב'] אלקים ידע והם לא ידעו זה מזה, עד כאן. והסביר א"ז הגאון זצ"ל דבריהם, דהלא ראוי לעורר, כיון שראינו בתחילת סיפור יציאת מצרים וידענו מהפסוקים הקודמים שם שבני ישראל שבו אל ה' ככתוב ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה, אם כן מדוע נאמר וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל וגומר, ואזכור את בריתי [שמות ו'], שמשמע שרק זכות אבות גרמה להם להינצל מיד אדונים קשה. ואם המה עשו תשובה, הלוא אף לפני זמן הנגזר עליהם בבית הבתרים היה לתלות במעשיהם הטובים. ולהסיר הקושיא הזו, השיבו חכמינו זכרונם לברכה במדרש הנזכר לעיל על פי הנחה המבוארת בש"ס ראש השנה הנזכר לעיל [י"ז:2], כי רק תשובת הציבור מהניא לבטל גזר דין ולא תשובת היחיד, ואמר וירא אלקים, ראה אותם כי הסכימו בדעתם להיטיב מעלליהם, וידע אלקים, רק אלקים ידע שעשו תשובה, אבל הם לא ידעו זה מזה, כי כל אחד הלך בדרך לבדו ועיניו הביטו את אשר לפניו, ותשובת כל יחיד לעצמו לא הועילה לבטל גזר דינם שנחתם עליהם לשבת במצרים ד' מאות שנה, ורק זכות אבות היא שעמדה להם לבל ישקעו במצותו הגלות, עד כאן דברי א"ז הגאון זצ"ל בהוספת קצת נופך.

ספר חיי אריה דרוש י' לגאה"ג רבי חיים אריה הלוי הורוויץ אב"ד קראקא

וישימו עליו שרי מסים.

וברש"י - שרים שגובים מהם מס, ומהו המס - שיבנו ערי מסכנות לפרעה. לכאורה דברי רש"י ז"ל צריכים ביאור ומה דוחקיה לפרש כן, ונראה דהיה קשה לו, הלא עבדים היו לפרעה מבלי שום תשלום גמול חלף עבודתם, ולא יזיה צורך שמו על ישראל שרי מסים, ולכן פירש - ומהו המס... ואולי יש לפרש לפי מה שכתוב במדרש תנחומא וארא פיסקא ו' - אמר רבי יהושע בן לוי, שבטו של לוי פנוי היה מעבודת הפרך, ויש להבין למה דווקא שבט לוי מצא חן בעיני פרעה להיות יוצא מן הכלל של כל השבטים, אך נראה כי שבטי י-ה ידעו מראש, כי שבט לוי הורם והונף לעבודת הקודש ושהוא מוקדש כולו לה', ולכן תמכוהו והחזיקוהו, שיהיה פנוי בהרצת והפצת תורה ברבים כמו שנאמר עליו יורו משפטין ליעקב ותורתך לישראל, ובטח שיחדו את עבדי פרעה בבצע כסף, שלא יקחו את שבט לוי לעבודת פרך, ועל ידי זה ידעו שיש להם כסף וזהב, ולכן וישימו עליו שרי מסים. וכעת עלה ברעיוני לפרש לפי מה שאמרו - חגיגה ח'. - מסת לישנא דחולין הוא, דכתיב וישם המלך אחשוורוש מס על הארץ, והקשו התוספות דלמה לא מביא מן הכתובין בתורה ויהי למס עובד או אבל יהיו לך למס ועבדוך, ותירצו משום דהני לאו מעות משתמעין אלא לשון עבדות בעלמא, יעויין שם. הרי דכל היכי דכתיב מס משמעו כסף ולא עבדות, ואם כן קשה למה לא מביא הגמרא ראייה מפסוק זה הכתוב בתורה, ולכך הוצרך רש"י ז"ל לפרש דגם כאן אין הכוונה לכסף וזהב, אלא מהו המס, - שיבנו ערי מסכנות, וזהו עבדות. **ספר דברי נפתלי לגאה"ג רבי נפתלי הירץ ברוינפעלד מז'מיגראד**

ותרא אותו כי טוב הוא.

ובש"ס סוטה י"ב: - אחרים אומרים שנולד מהול, וצריך ביאור מנא ליה, ונראה לפרש על פי התרגום יונתן וברש"י גם כן - דמשה נולד לסוף ששה חדשים, ואם כן הוא ספק חי, וידוע דמשה נולד בשבת, וממילא גם המילה היה חל בשבת, ואם כן האיך יכולים למול אותו בשבת, הא הוא ספק נפל, אך יש לומר דאזלינן בתר רוב חיים, והנה רבי מאיר הוא דחייש למיעוטא, ומאן אחרים - רבי מאיר, ולשיטתו האיך היו יכולים למול אותו בשבת, ולכך - 'אחרים אומרים שנולד מהול'. **ספר רקועי פחים לגאה"ג רבי יצחק משולם האללענדער מסאנוז**

ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגם ראיתי את הלחץ וגו'.

עיין באור החיים הקדוש שמדקדק שמן הקרא נראה שהם שני עניינים, ובאמת הלא הם רק ענין אחד, ויש לתרץ בפשטות, על פי מה שפירש רש"י בפרשת וירא [בראשית י"ח, כ"א], על הקרא ארדה נא [ואראה] - לימד לדיינים שלא יפסקו דיני נפשות אלא בראיה, ויש לומר דגם כאן, הרי נפסק דיני נפשות לאבד את המצרים, לכך נאמר - וגם 'ראיתי את הלחץ'. **ספר אמרי מרדכי ועטרת מרדכי לגאה"ג רבי מרדכי גרשון שפאלטער דומ"ץ סאנוק**

שלח נא ביד תשלח.

מדרש פליאה - שלח נא ביד תשלח - ביד רבי עקיבא.

יש לפרש לי מה שכתבו מפורשי התורה, דלכך סירב משה רבינו עליו השלום, עבד נאמן, בשליחותו של מקום, לפי שלא הגיע עדיין הזמן של ארבע מאות שנה, אך כתבו דשאר גלויות משלימים הזמן של ק"ץ שנה שהיו צריכים להיות עוד בארץ לא להם, ותלוי בפלוגתת רבי עקיבא ורבי אליעזר בקידושין י"ח. אי יש אם למקרא או יש אם למסורת, - בהא דכתיב לעם

² ז"ל הש"ס שם - אמר רבי יוחנן גדולה תשובה שמקרעת גזר דינו של אדם שנאמר השמן לב העם הזה ואזניו הכבד וגו' ולבבו יבין ושב ורפא לו, אמר ליה רב פפא לאב"י, ודילמא לפני גזר דין, אמר ליה ורפא לו כתיב, איזהו דבר שצריך רפואה, הוי אומר זה גזר דין, מיתבי - השב בינתיים מוחלין לו, לא שב בינתיים, אפילו הביא כל אילי נביות שבעולם אין מוחלין לו, לא קשיא, הא ביחיד הא בציבור.

³ עיין שם קודם לכן שפירש באופן נחמד הקרא ויעש להם בתים - למה עשה להם 'בתים' דווקא, והוסיף שם בדרך צחות, דכתיב ויהי כי 'יראו המילדות את האלוקים', והנה כתיב בית ישראל הרכו את ה' בית אהרן... בית הלוי... אבל גבי יראי ה' לא נאמר בית, ולכך המילדות שיראו את השם לא היה להם בית, ועל כן - ויעש להם בתים. כ"כ שם ע"ד הלצה ודו"ק.

נכרי לא ימשול למכרה בבגדו בה, לרבי עקיבא קרינן בבגדו בה – כיון שפירש טליתו עליה שוב אינו יכול למוכרה דיש 'אם למקרא', ורבי אליעזר סבירא ליה 'יש אם למסורת' וקרינן בבגדה בה⁴ – כיון שבגד בה שוב אינו רשאי למוכרה. ונמצא דלרבי עקיבא רשאי למוכרה אף שבגד בה, ולכך אף שכבר מכר את עמו למצרים, יכול להניף ידו שנית ולמכור את ישראל לשאר גליות, וזאת היתה טענת משה רבינו עליו השלום, – **שלח נא ביד רבי עקיבא**, דסבירא ליה 'יש אם למקרא', ולדידיה שפיר שאר גליות משלימים הזמן והגיע העת לצאת בני ישראל ממצרים.

ספר דברי נפתלי לגאה"ג רבי נפתלי הירץ ברוינפעלד מז'מיגראד

ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף.

ברש"י והוא מגמרא סוטה י"א: – רב ושמואל, חד אמר חדש ממש וחד אמר שנתחדשו גזירותיו, להבין טעם פלוגתתן, כן להבין דברי התרגום שמפרש – **אשר לא ידע את יוסף** – דלא מקיים גזירת יוסף, וצריך ביאור, וכי על המלך ה'יה לקיים גזירתו של יוסף?

והנראה בזה, דהנה ידוע שהמלך אין לו בחירה חפשית, ולב מלכים ושרים ביד ה', ולפי זה היה קשה לחד מאן דאמר איך הוסיף פרעה על גזירתו יתברך, לזה אמר **חדש ממש**, ומדויק תיבת ויקם, שקם מעצמו בלא רצון העם, ודוקא המלך שממליכין אותו ברצון העם ואז השם יתברך גם כן מסכים עליו, ממנו תינטל הבחירה, אבל זה שקם מעצמו ומולך בעל כרחם, והמלוכה גזולה בידו, הרי הוא כשאר כל אדם בעל בחירה.⁵

ולאידך מאן דאמר היה קשה ליה – **אשר לא ידע את יוסף**, היתכן שהמלך לא ידע עד לדבר מלך שקדם לו? לזה אמר שאותו מלך עצמו ה'יה, ואשר לא ידע את יוסף קאי על ישראל, וה' הקים עליהם את המלך לחדש גזירות חדשות, יען שישראל לא ידעו את יוסף ולא קיימו גזירותיו עליהם, ולסברתו יהיה המשך הכתובים כך, וימת יוסף – כאשר מת יוסף ובני ישראל פרו כו' ויעצמו במאוד מאוד, זה הממון [ובכל מאודך], העשירות העבירתם על דעתם כו' וישמן ישורון ויבעט ותמלא הארץ אותם, התחילו להתראות בין עמי הארץ, בנו להם בתים בתוכם ובתי תיאטראות היו מלאים מהם, ולכך ויקם מלך חדש לחדש גזירות עליהם ויאמר אל עמו – **הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו**, כל עשרם לקחו ממנו ומאשר אתנו עשו את כל החיל הזה, כאשר בעוונותינו הרבים אומרים כן גם היום, הבה נתחכמה לו לממונם, כי פן יקרה מלחמה ועלה מן הארץ עם כל הכסף שבידם אשר שלנו הם, ועשו התחכמות וישימו עליו שרי מסים לגבות מהם מס גדול וכוונתם היתה למען עונותו כדי לעשותם לעניים, בסבלותם, כי יהיו מוכרחים לסבול, אבל בני ישראל אז שהיה חביב עליהם ממונם יותר מגופם, החליפו גם הממון בעבודה, ובחרו להם להיות עובדים עבודת המלך תמורת מס הממון.

ולכן ויבן ערי מסכנות לפרעה, ולכך כאשר יענו אותו, כאשר כוונתם היתה לעשותם לעניים, לא הועיל למו כלל, אלא אדרבה, כן ירבה וכן יפרוץ, ולכן ויקצו מפני בני ישראל, מה עשו, – ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך וימררו את חייהם בעבודה קשה כו'.

ובזה יונח לנו להבין, מדוע לא עבדו מצרים בשבט לוי, יען כי עיקר הגזירה היתה מתחילה על מס הממון, ושבט לוי שלמו המס הזה, וזה שאמר להם פרעה, **לכו לסבלותיכם**, ונדחקו המפרשים בזה, – הלא שבט לוי לא עבדו, אבל הדבר פשוט שאמר להם – הלא אין אתם עובדים, ומה לכם להתערב? לכו והביאו סבלותיכם שאתם סובלים, – הוא מס הממון, ושארם ילכו לעבוד כאשר בחרו בעבודה.

ספר דברי מהר"ז לגאה"ג רבי זלמן בארער מהרימלאו – וינה

ויאמר מי שמך לאיש שר ושופט עלינו הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי.

אפשר לפרש על פי דאיתא בירושלמי פרק ג' דיומא – דמאן דמקבל מתנה מאחרים, אסור לו להשתמש בשם המפורש, ועיין בחידושי תורה שלי לפרשת נשא. [ואולי צריך להוסיף שמשה רבינו לא נהנה מן הציבור ובפרט מדתן ואבירם כאמרו **לא חמור אחד נשאתי מהם**, -בפרשת קורח].

ועל פי זה יתפרש מה שכתוב בברכות כ"ז: [גבי מעשה דהעבירו רבן גמליאל מנשיאותו והעמיד את רבי אלעזר בן עזריה] – נוקמי לרבי יהושע, בעל מעשה הוא, והיינו שמשתמש בקבלה מעשית, ולאדם כזה אין נותנין שררה על הציבור, פן יעניש את הציבור, ורש"י ז"ל פירש כאן, הלהרגני אתה אומר – שהרגו בשם המפורש, ולכך אמר מי שמך לאיש שר ושופט, הלא אין אתה רשאי להיות לראש.

ספר דברי מהר"ז לגאה"ג רבי זלמן בארער מהרימלאו – וינה

||מגילה עפה – מכתבים למערכת||

לכבוד אחי היקר והנעלה, הרה"ג ר' חיים משה הכהן זורגר שליט"א – מערכת "א גליציאנע שטיקל תורה", שלום וברכה!

⁴ לכאורה צ"ל בביגדו [היינו הב' בחיריק] ובבגדו [הב' בהראשונה בקמץ].

⁵ עיין באבן עזרא שקדמו בפירוש זה דויקם היינו שקם מעצמו ולא היה בן מלך, ובחידושינו במקום אחר פירשנו בענין אחר, דכיון שלא היה בן מלך, לא נטל עצה מיועצי המלוכה [היינו שלא ראה שהם חלוקים בדעותיהם] אלא ויאמר על עמו, נטל לו יועצים מפשוטי העם שאינם בקיאים בענייני המלוכה, ועל ידי זה גם לא מקיים גזירת יוסף – ששמר על אדמת הכהנים ועל מעמדם שהיה לפני בעת מלך מלכים במצרים, כי יוסף היה מלך בן מלך, וידע שמנימוסי המלוכה הוא שאין מבטלין בכדי גזירות המלכים הקודמים, [וזהו גם דבר התרגום יונתן – **דלא חכים יוסף ולא הליך בנימוסין**] וכיון שכן, אמר להם והיה כי תקראנה מלחמה וכו' ועי"ז הפיל פחד בלבבם, ולכן וישימו היתה זו החלטה פה אחד של יועצים אלו עם המלך לענות את בני ישראל.

אחדשה"ט כראוי וכיאות, הנני מנצל שעת כושר זו להרים ידי ברכה ולהודות על העבר – על הגיליונות היקרים והנפלאים, ערוכים בטוב טעם ודעת, ומתוקים מדבש ונופת צופים. **כן אבקש לעודד על העתיד**, שתוסיפו חיל להגדיל תורה ולהאדירה, להפיץ מעיינות חכמתם של צדיקי גליציה זי"ע, הלא המה אוצר בלום אשר כל העוסק בהם תורת חסד על לשונו. והנה שמתי לב, שבגיליון לפרשת ויחי לא הופיע דבר תורה מהה"ק **האמרי נועם זי"ע** [אע"פ שהבאתם מספרו – אמנם מבין המחבר] – **אבי בעל "עטרת ישועה" זי"ע**. על כן מצאתי לנכון לשגר לפניכם דבר תורה שראיתי ממנו, בפרשת ויחי המתאים לגיליונכם.

כתוב בפרשה **"ואני בבואי מפדן"** (מ"ח, ז') הנה מפרשי התורה הקשו בזה דזה היה לו לכתוב למעלה בעת שאמר וקברתני בקברתם אז היה לו לומר התירוץ שלא יקשה במה שלא עשה כן עם אמו שלא הולכה ליקבר במערת המכפלה. ונראה בזה דהנה רש"י ז"ל כתב בפרשת ויצא (ל', ט"ו) **כי שכר שכרתיך וכו'..** דלפי שזלזלה במשכב הצדיק על כן לא זכתה ליקבר עמו. ומה שלקח יעקב הבכורה מראובן ונתנה ליוסף הוא גם כן מהאי טעמא לפי שזלזל במשכב אביו כמו דכתיב (מ"ט, ד') **אז חללת יצועי עליה**. על כן שפיר שייכים הנך סמיכות אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי. כי הבכורה שייך ליוסף וכיון שקבל יוסף את הבכורה מראובן הרי על כרחך גם בעיני יוסף היה זה נחשב לחטא מה שראובן חלל יצועי אביו. על כן שפיר היה יכול להתנצל את עצמו במה שלא הולכה לרחל למערת המכפלה ליקבר עמו מחמת שזלזלה במשכב הצדיק ובלא זה אפשר שהיה יוסף סובר שאין ראוי ליענש בעבור חטא קטן כזה. ובזה יש לומר דמפני זה ניתנה הבכורה רק ליוסף ולא לשאר השבטים כדי שיהיה יוכל להתנצל עצמו לפניו על קבורת רחל ושיוכרח להוליכו לארץ ישראל על פי ציוויו כנ"ל.

אחי יקירי, השם יצליח דרך לטובה ולברכה.

אחיך דושהטכה"י מאיר הכהן זורגר

פה קרית פרמישלאן – בני ברק

אן אויסשפראך ...

"בילדוטי שמעתי מהרה"ג ר' צבי אלימלך גרייזמאן ז"ל בק' טארנאב ששמע מרבו הגאון מו"ה יוסף חנינה [חנינא] ליפא מייזליש ז"ל אבד"ק פרעמישלא בע"ס שו"ת 'תפארת יוסף', שהיה אומר בשם רבו הגאון מו"ה אהרן משה טויביש ז"ל האבד"ק יאסי [וקודם בלבוב – תלמיד הגמ"ה בעל 'ישועות יעקב'] – שעיקר מה שקיבל ממנו אז בימי חרפו היה... שמותר לתרץ קושיית המהרש"א אע"פ שהוא הניחה ב'צריך עיון', ואע"פ שהמתרץ אינו 'גאון הדור' כהמהרש"א... " "סיפר לי בנו של הרה"ג חסידא ופרישא מו"ה פישל ראדאמישלער זצ"ל שהיה דומ"ץ בק' טארנא, איך שבשעת פטירתו של הגאון מוהר"י כהן ראפופורט האבד"ק טארנא זצ"ל היו רוצים להביא מיטתו לבית הכנסת להספידו, וזה היה בדרך חזרה לתוך העיר, ולשוב להוציאו לדרך המובילה לבית הקברות, וישבו הרב הגאון האבד"ק דאמבראווי [אחינו] והדיינים ומורי צדק דק' טארנא, ועיינו בההוא דינא אם רשאים להכניסו לתוך העיר מביתו שהיה דר בו, שעמד [בית מגוריו של האב"ד] ברחוב המוביל לבית הקברות, ולא נתברר להם.

ואמר הגאון האבד"ק דאמבראווי לשאול את הרה"ג ר' פישל הנ"ל שלא היה שם באותו מעמד, ושלחו לקרוא אותו, וכאשר בא והציעו לפניו השאלה אמר להם תיכף ומייד דמותו, ואמרו לו מנא ליה הא, והראה להם שהלא היא משנה מפורשת במסכת כלים: - עיירות המוקפות חומה מקודשות ממנה שמשלחין מתוכן את המצורעין ומסבבין לתוכן מת עד שירצו, יצא אין מחזירין אותו [משנה כלים א', ז'], ועיין ברע"ב ובתוספות יו"ט שם דכל זמן שמכווין לכבוד המת יכולין לסבבו בכל העיר ובכל הרחובות, ומשניות הללו הלא כתובות בסידור 'תיקוני שבת', ופתח הסידור והראה להם... כשמוע הגאון האבד"ק דאמבראווי ז"ל דבריו, נתפעל מאוד מתשובתו על אתר ממשנה השגורה בפי כל, ולא הניח לפלפל ולסתור רק לעשות כהוראתו, שנראה שמן השמים זכו לו להביא ראיה גלויה כיצא בזה והוא פלא..."

"בימי חורפי בשנת תרמ"ח, כשהיה הרב הגאון מוהר"י שמעלקיש ז"ל בק' טארנא בבית גיסו הנגיד ר' יעקלי פרענקל ע"ה, ובאו כל התלמידי חכמים שבעיר לקבל פניו ולהשתעשע עמו באורייתא, וגם בעל ה'בית לוי' [הרה"ג ר' נפתלי הלוי גאלדבערג] בתוכם, וכשהגיע זמן תפילת מנחה התפללו שמה בציבור, והגאון מהרי"ש היה מאריך בתפילה, אחר התפילה כשהסבו לשלחן לעסוק בדברי תורה, פנה בעל ה'בית לוי' אליו בשאלה, - אם הרב מפרעמישלא [ששם כיהן ברבנות קודם שנתקבל ללבוב] מאריך כל כך בתפילה, מתי ילמד? והשיב לו [הגר"י שמעלקיש] בבדיחותא ובידידות: "מדוע לא ידע מתי? – בשעת התפילה!"... " [מכתי" גאה"ג רבי יקותיאל יהודא אריה קאמעלהאר מגדולי הת"ח בגליציה לפני המלחמה – הביאו הר"י מונדשיין ז"ל בספרו עליו "הצופה לדור"]...

תהא נשמתם צרורה בצרור החיים

לע"נ מרן הגאה"ק רבי נפתלי צבי בהגאה"ק רבי מנחם מענדל אב"ד ראפשיץ ובעל 'זרע קודש'

מרן הגאה"ק רבי אליעזר בהגאה"ק רבי נפתלי צבי הורוויץ אב"ד דז'יקוב

מרן הגאה"ק רבינו מאיר בן הגאה"ק רבי אליעזר הורוויץ אב"ד דז'יקוב ובעל 'אמרי נועם'

מרן הגאה"ק רבינו משה בן הגאה"ק רבינו אליעזר הורוויץ אב"ד ראזוואדוב

מרן הגאה"ק רבינו יהושע בן הגאה"ק רבינו מאיר הורוויץ אב"ד דז'יקוב ובעל 'עטרת ישועה' [שב"ק פרשת ויחי י"א טבת תער"ג]

מרן הרה"ק רבי דוד משה בן הרה"ק רבי אליעזר זאב ראזענבוים מקרעטשניף זי"ע א

מו"ר הגאון האדיר פוה"ד ובעל 'שבט הלוי' הגה"ק רבינו שמואל בן רבי יוסף צבי הלוי וואזנר זי"ע א

מו"ר בנו הגאון האדיר בעל 'מחשבת הלוי' הגה"ק רבינו חיים מאיר בן רבינו שמואל הלוי וואזנר זי"ע א

מו"ר הגמ"ר ר' שמואל אברהם צבי ב"ר משה חיים גרינפעלד זצ"ל בעל 'מוצל מאש'

לע"נ הרה"ח ר' אברהם ביבלט"א מנחם הכהן שפיצער ז"ל

לע"נ רבי אלופי ומיודעי הגאון החסיד רבי מרדכי דוד בן הרה"ח רבי אפרים צוויבל זכר צדיק לברכה

לע"נ הרבני החסיד הרב ר' אברהם יהודא בהרה"ח ר' עמרם גאלדשטיין

הרה"ח ר' מרדכי אברהם יצחק בן יבלט"א ר' אביגדור אהרן קליין הי"ו

ולעילוי נשמות כל אחבי' שנעקה"ש בימים אלה ולרפואת כל הפצועים ולזכות כל אחבי' הנתונים בצרה ובשביה וכל בני ישראל די בכל אתר ואתר

עורך הגליון: הר"ר חיים משה הכהן זורגר הי"ו - מערכת א' גאליציאנע שטיקל תורה - תשפ"ו

להנצחות ולהערות והארות ולקבלת הגיליון ניתן לפנות - agalitsyaner@gmail.com

